

Plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2021

Královéhradecký kraj

2020

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Východiska	3
1.2. Cíl	4
2. Situace osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji	5
3. Struktura Krajského plánu	13
4. Strategické oblasti plánu	13
4.1. Rovné zacházení a ochrana před diskriminací	13
4.2. Osvětová činnost	14
4.3. Přístupnost staveb, dopravy, komunikací a informací	15
4.4. Rizikové situace a krizové řízení	23
4.5. Rovnost před zákonem	25
4.6. Sociální oblast, podpora života v rodině a nezávislého života	27
4.7. Vzdělávání a volný čas	30
4.8. Zdraví a zdravotní péče	33
4.9. Zaměstnávání a rehabilitace	35
4.10. Kultura a sport	38
4.11. Koordinace a monitorování plnění Krajského plánu, participace osob se zdravotním postižením a jejich organizací na správě věcí veřejných	40
5. Používané zkratky	42
6. Seznam zdrojů	43
7. Seznam tabulek	45

1. Úvod

1.1. Východiska

Královéhradecký kraj si uvědomuje odpovědnost přispívat k odstraňování bariér, které brání osobám se zdravotním postižením v účasti na plnohodnotném životě a zapojení do společnosti. Jedná se o činnost průřezovou, zasahující do řady kompetenčních oblastí kraje a jeho orgánů v samostatné i přenesené působnosti. Od roku 2004 Královéhradecký kraj deklaruje svůj závazek participovat na podpoře a prosazování práv osob se zdravotním postižením a zvyšování kvality jejich života přijetím dokumentu, který formuluje cíle a opatření přispívající ke zlepšení v oblastech, v nichž kraj působí.

První Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje schválilo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje v roce 2004, další v letech 2007 a 2010. Poslední dokument, Krajský plán vytváření příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje na období 2014–2016, byl schválen Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje v červnu roku 2014.

Schválení přípravy aktualizovaného Krajského plánu věnovaného podpoře rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2020 schválila Rada Královéhradeckého kraje usnesením č. RK/21/1132/2017 ze dne 31. 7. 2017.

Plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2020 (dále jen Krajský plán) byl připraven Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením (dále jen Komise), poradním a iniciativním orgánem Rady Královéhradeckého kraje, v úzké spolupráci se zástupci vybraných odvětvových odborů Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje schválilo Plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2020 usnesením č. ZK/11/812/2018 ze dne 26. 3. 2018.

Východiskem pro zpracování Krajského plánu je klíčový mezinárodní dokument Úmluva o právech osob se zdravotním postižením¹, kterou je Česká republika vázána, a dále Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020², schválený vládou ČR, jehož cílem a účelem je navázat na dosud realizovanou státní politiku v této oblasti, pokračovat v prosazování a podpoře integrace osob se zdravotním postižením a prostřednictvím konkrétních opatření naplňovat jednotlivé články Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Dále jsou bezesporu východiskem předcházející Krajské plány, na které dokument navazuje.

Potřeba aktualizace a prodloužení platnosti Krajského plánu o jeden rok vyvstala při jednání Komise v průběhu roku 2020 u příležitosti každoročního zhodnocení plnění opatření Krajského plánu. Prodloužení Krajského plánu primárně souvisí s krajskými volbami, které se konají v říjnu tohoto roku

¹ Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, č. 10/2010 Sb. m. s. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Umluva-ve-sbirce.pdf> a

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Umluva-oprava-prekladu-ve-sbirce.pdf>

² Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, schválený vládou České republiky usnesením č. 385 z dne 25. května 2015. V roce 2016 byl Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 upravený dle usnesení vlády České republiky č. 594 ze dne 27. června 2016. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Narodni-plan-OZP-2015-2020-revize-2016.pdf>

a nově sestavená Komise by musela vytvořit navazující Krajský plán v krátkém časovém období. Při prodloužení Krajského plánu na čtyřleté období, tj. 2018–2021 vzniká pro nové členy Komise prostor pro zmapování situace v Královéhradeckém kraji v oblasti potřeb osob se zdravotním postižením a vytvoření nového navazujícího Krajského plánu. Současně byl Krajský plán aktualizován, aby reflektoval aktuální potřeby a požadavky osob se zdravotním postižením.

Komise svým usnesením č. 4/2/2020/KZPZ ze dne 29. 6. 2020 doporučila Radě Královéhradeckého kraje schválit aktualizaci a prodloužení Plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje na období 2018-2021 a následně dokument předložit ke schválení Zastupitelstvu Královéhradeckého kraje.

Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje svým usnesením č. ZK/30/2382/2020 ze dne 14. 9. 2020 schválilo aktualizaci a prodloužení platnosti Plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje o jeden rok, tj. platnost dokumentu je stanovena na období 2018–2021.

1.2. Cíl

Cílem dokumentu je deklarovat a zajistit komplexní přístup k řešení kvality života občanů se zdravotním postižením na území Královéhradeckého kraje.

Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje schválením tohoto dokumentu přijímá odpovědnost za participaci na podpoře rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a zlepšování kvality jejich života na svém území a v rámci svých kompetencí.

2. Situace osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji

Podle statistického šetření provedeného Českým statistickým úřadem v roce 2013³ žilo v ČR přibližně 1.078.000 osob se zdravotním postižením, což činí 10,2 % obyvatel. Přepočteno na Královéhradecký kraj šlo o cca 56 400 osob. Co se týče genderového hlediska, byly v populaci osob s postižením ženy zastoupeny v 52,4 %. Cílem výběrové šetření zdravotně postižených osob⁴ bylo přispět k zajištění informací, které poslouží k strategickým rozhodnutím o dalším zlepšování dosavadní úrovně a podmínek života osob se zdravotním postižením. Šetření bylo realizováno za úzké spolupráce Českého statistického úřadu, Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR a s přispěním Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Zúčastnilo se ho téměř 400 praktických lékařů, kteří vyplnili cca 9 300 dotazníků. Následně byly provedeny dopočty sebraných individuálních dat na celkovou populaci ČR. Dostupné podíly z provedeného výběrového šetření byly následně využity pro provedení orientačních propočtů populace osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji.

Z hlediska věkové struktury, dělené ve výběrovém šetření do 6 kategorií, jsou mezi osobami s postižením nejpočetněji zastoupeny věkové kategorie 60–74 a 75 a více let.

Tabulka 1 Věková struktura zdravotně postižených osob a celkové populace ČR a v Královéhradeckém kraji podle pohlaví

Věková skupina	Počet zdravotně postižených osob v populaci (narození do 31.12.2012)*	Počet obyvatel ČR k 31.12.2012*	Podíl zdravotně postižených osob v populaci*	Počet obyvatel KHK k 31.12.2012	Počet zdravotně postižených osob v KHK (přepočet dle podílu zdravotně postižených osob v populaci)
Muži					
0 - 14	41 598	800 529	5,2	42226	2196
15 - 29	37 473	965 010	3,9	50684	1977
30 - 44	55 504	1 283 105	4,3	64831	2788
45 - 59	103 979	1 041 525	10	53993	5399
60 - 74	175 793	823 719	21,3	45266	9642
75 +	98 414	250 461	39,3	14657	5760
Celkem	512 761	5 164 349	9,9	271657	26894
Ženy					
0 - 14	22 710	759 767	3	39563	1187
15 - 29	27 670	916 834	3	47772	1433
30 - 44	54 443	1 212 625	4,5	61087	2749
45 - 59	102 912	1 033 965	10	53830	5383
60 - 74	157 418	970 899	16,2	53239	8625
75 +	199 760	457 686	43,6	25798	11248
Celkem	564 912	5 351 776	10,6	281289	29817

³ Výběrové šetření zdravotně postižených osob – 2013 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuvsb>

⁴ Výběrové šetření zdravotně postižených osob – 2013 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuvsb>

Celkem					
0 - 14	64 307	1 560 296	4,1	81789	3353
15 - 29	65 143	1 881 844	3,5	98456	3446
30 - 44	109 947	2 495 730	4,4	125918	5540
45 - 59	206 891	2 075 490	10	107823	10782
60 - 74	333 211	1 794 618	18,6	98505	18322
75 +	298 174	708 147	42,1	40455	17032
Celkem	1 077 673	10 516 125	10,2	552946	56400

* Tabulka č. 2: Věková struktura zdravotně postižených osob a celkové populace ČR podle pohlaví⁵

Pozn. Počty celkem pro KHK v jednotlivých kategoriích nejsou z důvodu zaokrouhlování přesným součtem.

Pokud jde o **typ zdravotního postižení**, mají nejvyšší podíl vnitřní zdravotní postižení (41,9 %), následují tělesná postižení s 29,2 %. Podíly ostatních typů postižení mají v celku nižší zastoupení. Pohybují se v intervalu 5,1 – 8,5 %. Průměrná četnost postižení na jednu osobu se zdravotním postižením činila v ČR v roce 2013 1,6 postižení.

Co se týče věkových skupin, zůstává do věku 44 let pořadí z hlediska podílu zastoupení postižení zachováno (1. vnitřní, 2. tělesné), ovšem významně je zastoupeno rovněž postižení mentální (s 15 % až téměř 20 % v jednotlivých věkových skupinách). Pro odhad počtu osob s postižením v Královéhradeckém kraji byl proveden orientační přepočít.

Tabulka 2 Zastoupení typu zdravotního postižení v % v populaci ČR a orientační přepočít pro Královéhradecký kraj

Zastoupení typu zdravotního postižení	Typ zdravotního postižení							Celkem postiž.	Celkem zdravotně postižených osob v KHK	Průměrná četnost postižení na 1 osobu*
	tělesné	zrakové	sluchové	mentální	duševní	vnitřní	jiné			
Zastoupení typu zdravotní postižení v % * v ČR celkem	29,2 %	6,0 %	5,1 %	6,1 %	8,5 %	41,9 %	3,2 %			
Celkový orientační přepočít pro území KHK	26350	5414	4602	5505	7670	37811	2888	90240	56400	1,6
Zastoupení typu zdravotní postižení v % ve věkových skupinách v ČR										
0 - 14	21,6 %	7,2 %	4,1 %	16,9 %	11,4 %	34,2 %	4,6 %			
15 - 29	30,1 %	4,6 %	2,6 %	19,8 %	12,8 %	29,1 %	1,1 %			
30 - 44	26,0 %	5,3 %	3,8 %	15,0 %	14,4 %	34,0 %	1,4 %			
45 - 59	30,1 %	5,0 %	2,7 %	5,3 %	10,3 %	42,7 %	3,9 %			
60 - 74	31,4 %	3,9 %	3,4 %	2,8 %	6,3 %	49,4 %	2,8 %			
75 +	28,9 %	8,5 %	8,6 %	3,1 %	6,8 %	40,4 %	3,7 %			

⁵ Výběrové šetření zdravotně postižených osob – 2013 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 5.9.2017].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuwsb>

Celkový orientační přepoččet pro území Královéhradeckého kraje*										
0 - 14	1014	338	192	793	535	1606	216	4695	3353	1,4
15 - 29	1556	238	134	1023	662	1504	57	5169	3446	1,5
30 - 44	2168	360	194	382	742	3076	281	7203	5540	1,3
45 - 59	4544	755	408	800	1555	6446	589	15095	10782	1,4
60 - 74	8630	1072	934	770	1731	13577	770	27483	18322	1,5
75 +	9352	2751	2783	1003	2200	13073	1197	32360	17032	1,9
Celkem	27263	5513	4646	4771	7425	39281	3109	92004	58475	

* Pro dopočet zastoupení osob se zdravotním postižením v KHK byly využity podíly zjištěné v rámci ČR. Pozn. Počet zdravotně postižených osob v KHK v jednotlivých kategoriích a celkem je orientační. Počty celkem pro KHK v jednotlivých kategoriích nejsou z důvodu zaokrouhlování přesným součtem.

Pro účely popisu situace osob se zdravotním postižením byly sledovány rovněž další ukazatele, které situaci osob s postižením ozřejmí.

Z níže uvedené informace o průměrném měsíčním počtu vyplacených dávek⁶ vyplývá, že cca 1/3 osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji je příjemcem příspěvku na péči⁷. Od roku 2013 do roku 2016 vzrostl v Královéhradeckém kraji průměrný měsíční počet vyplacených dávek příspěvku na péči o 1.337, tj. cca o 7,5 %. Ženy tvoří cca 2/3 příjemců příspěvku na péči.

Tabulka 3 Příspěvek na péči – průměrný měsíční počet vyplacených dávek

Příspěvek na péči	Průměrný měsíční počet vyplacených dávek ¹⁾			
	2013	2014	2015	2016
Královéhradecký kraj	17 771	18 213	18 577	19 108

¹⁾ včetně zpětně vyplacených dávek

⁶ Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů [online].

Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2014>

<https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2015>

<https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>

⁷ Dle § 7 odst. 1 Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (dále jen „zákon“), se příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládnání základních životních potřeb osob. Nárok na příspěvek má osoba uvedená v § 4 odst. 1 zákona, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče uvedený v § 83 zákona nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1 zákona, nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Tabulka 4 Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů v roce 2016⁸

ČR, kraje	Průměrný měsíční počet vyplacených dávek (tis.)	stupeň závislosti			
		I.	II.	III.	IV.
		Muži			
Česká republika	131,5	37,4	43,7	32,3	18,0
Hl. m. Praha	10,8	3,2	3,9	2,5	1,1
Středočeský	13,8	4,1	4,6	3,2	1,8
Jihočeský	7,9	2,2	2,6	2,0	1,1
Plzeňský	7,4	1,9	2,5	1,9	1,1
Karlovarský	3,5	1,0	1,2	0,9	0,5
Ústecký	12,3	3,4	4,4	3,0	1,5
Liberecký	5,8	1,7	1,9	1,5	0,8
Královéhradecký	7,1	2,2	2,3	1,7	0,9
Pardubický	7,4	2,0	2,4	1,9	1,0
Vysočina	7,0	1,9	2,3	1,8	1,1
Jihomoravský	15,5	4,2	5,1	3,9	2,2
Olomoucký	8,6	2,7	2,7	2,0	1,2
Zlínský	8,3	2,3	2,6	2,1	1,4
Moravskoslezský	16,1	4,5	5,2	3,9	2,4
		Ženy			
Česká republika	214,4	68,2	69,5	47,7	28,9
Hl. m. Praha	18,7	6,7	6,5	3,6	1,9
Středočeský	22,2	7,4	7,4	4,7	2,8
Jihočeský	13,6	4,3	4,4	3,2	1,8
Plzeňský	11,5	3,3	3,9	2,6	1,7
Karlovarský	5,4	1,8	1,6	1,3	0,7
Ústecký	17,5	5,6	6,1	3,8	2,0
Liberecký	9,1	3,0	3,0	2,1	1,1
Královéhradecký	12,0	4,0	3,8	2,6	1,6
Pardubický	11,6	3,5	3,9	2,7	1,5
Vysočina	11,4	3,5	3,5	2,6	1,7
Jihomoravský	26,4	8,0	8,4	6,2	3,8
Olomoucký	14,1	4,8	4,3	3,0	1,9
Zlínský	14,5	4,3	4,4	3,4	2,3
Moravskoslezský	26,6	8,0	8,4	5,9	4,2

⁸ Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2016 - Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>

V roce 2015 se též meziročně zvýšil vyplacený počet příspěvků na mobilitu⁹. Příjemci příspěvku na mobilitu je cca 25 % osob se zdravotním postižením.

Tabulka 5 Vývoj počtu dávek pro osoby se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji v letech 2013–2016 – příspěvek na mobilitu

Královéhradecký kraj	2013	2014	2015	2016
příspěvek na mobilitu ¹⁾ (průměrný měsíční počet vyplacených příspěvků)	13 828	13 736	14 235	14 422

¹⁾ včetně zpětně vyplacených dávek

Dalším ukazatelem je počet platných průkazů osob se zdravotním postižením.¹⁰ Držitelem průkazu osoby se zdravotním postižením může být až cca 30 % osob se zdravotním postižením.

Tabulka 6 Počet platných průkazů osob se zdravotním postižením (dále jen OZP) v Královéhradeckém kraji za měsíc prosinec v letech 2015–2017¹¹

Královéhradecký kraj	2015	2016	2017
Počet platných průkazů OZP 12/2015 - 2017	17 969	17 744	18 998

Přibližně 40 % osob se zdravotním postižením jsou příjemci invalidních důchodů.

⁹ Dle § 6 Zákona č. č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, má nárok na příspěvek na mobilitu osoba starší 1 roku, která má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ nebo „ZTP/P“, který byl přiznán podle předpisů účinných od 1. ledna 2014, opakovaně se v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravována a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče. Osobě, které jsou poskytovány pobytové sociální služby, pokud splňuje ostatní podmínky, může být příspěvek na mobilitu přiznán z důvodů hodných zvláštního zřetele.

¹⁰ Nejde o počet držitelů, nýbrž o počet průkazů, které byly platné alespoň jeden den měsíce statistiky (sledovaný měsíc: prosinec 2015 – 2017).

¹¹ Informace poskytnutá Úřadem práce České republiky, Krajskou pobočkou v Hradci Králové

Tabulka 7 Příjemci invalidních důchodů podle druhu důchodu a krajů k 31. 12. 2016¹²

ČR, kraje	invalidní pro invaliditu stupně		
	III.	II.	I.
Česká republika	190 837	71 031	163 920
Hl. m. Praha	16 868	6 059	9 855
Středočeský	21 376	7 911	18 602
Jihočeský	10 750	4 491	11 790
Plzeňský	12 168	4 672	8 598
Karlovarský	5 241	1 961	3 823
Ústecký	17 531	7 066	16 853
Liberecký	8 326	3 230	7 348
Královéhradecký	10 998	3 589	8 104
Pardubický	10 331	3 799	8 716
Vysočina	9 837	3 744	8 633
Jihomoravský	21 614	9 508	22 831
Olomoucký	10 651	3 418	9 454
Zlínský	11 983	3 788	10 025
Moravskoslezský	23 163	7 795	19 288

Osoby s postižením v duševní oblasti bývají nadále omezovány ve svéprávnosti. Zásahy do jejich právní způsobilosti jim způsobují především další omezení a překážky v běžném životě. V případech, kdy nevykonávají funkci opatrovníka blízké osoby (nemůže-li být opatrovníkem ustanovena osoba, kterou opatrovanec navrhl (zejména na základě předběžného prohlášení), příbuzný, osoba blízká nebo jiná vhodná fyzická osoba), ustanoví soud opatrovníkem orgán místní správy (obec). K 31. 3. 2017 v Královéhradeckém kraji vykonávalo funkci veřejného opatrovníka 91 obcí celkovému počtu 708 opatrovanců¹³. K 31. 12. 2015 žilo v ČR 36 569 osob omezených ve svéprávnosti, s trvalým pobytem v ČR.¹⁴

¹² Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2016 - Příjemci invalidních důchodů podle druhu důchodu a krajů k 31. 12. 2016 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>

¹³ Veřejné opatrovnictví - Odkazy na tabulky s počtem opatrovanců v jednotlivých obcích dle krajů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017. Poslední změna 23.5.2017 [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejne-opatrovnictvi.aspx>

¹⁴ *Reforma opatrovnictví – Statistická data* [online]. Brno: Liga lidských práv [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <http://www.reformaopatrovnictvi.cz/svepravnost/omezeni-svepravnosti/statisticka-data/>

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Uchazeči se zdravotním postižením¹⁵

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 uvádí, že ve srovnání s rokem 2015 došlo k mírnému poklesu evidovaných uchazečů se zdravotním postižením (cca o 11 %). „Vzhledem k velkému počtu vymezených chráněných pracovních míst na Náchodsku je zájem zaměstnavatelů o zaměstnání OZP značný, tito zaměstnavatelé ve většině případů žádají o příspěvek v rámci § 78 ZoZ. Nabídka zaměstnání pro OZP představuje převážně nekvalifikované manuální práce – operátor výroby, úklidové práce a strážný. Nabídka zaměstnání se však mnohdy míjí s představami OZP o jejich budoucím uplatnění i s jejich objektivními předpoklady pro výkon práce. Převážně se jedná o práce ve směnném provozu, práce náročné na zrak či jemnou motoriku (vizuální kontrola, jemné opracování gumárenských výrobků). Řada OZP však takto specifikovanou práci s ohledem na své zdravotní omezení nemůže vykonávat, práce často neodpovídá jejich pracovním schopnostem a dovednostem. Volná pracovní místa pro OZP nahlášená na ÚP jsou tedy většinou na CHPM, kde zaměstnavatel žádá o příspěvek dle § 78 ZoZ.

Zpráva současně uvádí, že nezanedbatelný podíl OZP, zejména příjemců invalidního důchodu, je v evidenci pouze z důvodu úhrady zdravotního pojištění či pro jistotu, aby případně měli splněné zákonné podmínky pro následné přiznání starobního důchodu.

Informace o nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji k 31. 7. 2017¹⁶

K 31. 7. 2017 evidoval ÚP ČR – krajská pobočka v Hradci Králové celkem 11 031 uchazečů o zaměstnání. V evidenci bylo 1 047 osob se zdravotním postižením, což představovalo cca 9,5 % z celkového počtu nezaměstnaných.

Všechny okresy vykázaly podíl nezaměstnaných nižší než republikový průměr. Nejnižší byl v okresech Rychnov nad Kněžnou (1,4 %) a Jičín (2,2 %). Podíl nezaměstnaných žen vzrostl na 3,2 %, podíl nezaměstnaných mužů zůstal na 2,5 %.

V kraji bylo k 31. 7. 2017 evidováno celkem 7 906 volných pracovních míst.

Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 1,4 uchazeče, z toho nejvíce v okresech Trutnov (1,9), Jičín (1,8) a Hradec Králové (1,5). Z celkového počtu nahlášených volných míst bylo 669 vhodných pro OZP, na jedno volné pracovní místo přitom připadalo 1,56 OZP.

¹⁵Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2016 a strategie APZ pro rok 2017 [online].

Hradec Králové: Krajská pobočka Úřadu práce ČR

v Královéhradeckém kraji, poslední aktualizace 12.1.2018 [cit. 31.1.2018]. Dostupné z:

https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkr_aj2016.pdf

¹⁶Měsíční statistická zpráva červenec 2017 [online]. Hradec Králové: Krajská pobočka Úřadu práce ČR

v Královéhradeckém kraji, poslední aktualizace 25. 8. 2017 [cit. 5.9.2017]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zprava_kraj_2017.pdf

Tabulka 8 Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v letech 2016–2017

Ukazatel (celkový počet)		Stav k		
		31. 7. 2016	30. 6. 2017	31. 7. 2017
Evidovaní uchazeči o zaměstnání		14770	10562	11031
Z toho	Ženy	7965	5667	6110
	Absolventi a mladiství	803	473	525
	Uchazeči se zdravotním postižením	2171	1979	1047
Uchazeči s nárokem na Pvn		4187	3296	3627
Podíl nezaměstnaných osob v %		3,9	2,7	2,9
Volná pracovní místa		6441	8337	7906
Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo		2,3	1,3	1,4

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) bylo od počátku roku 2017 prostřednictvím příspěvků APZ podpořeno 1297 osob, 58 osob v rámci zřízených chráněných pracovních míst.

3. Struktura Krajského plánu

Předkládaný dokument je otevřený a obsahuje také řadu úkolů, jejichž termíny plnění přesahují volební období Zastupitelstva Královéhradeckého kraje. Je postaven tak, aby pružně reagoval na změny, které mohou v průběhu jeho realizace nastat, a aby bylo možné jej průběžně doplňovat o další opatření místo těch, jež byla již zrealizována. Z tohoto důvodu bude pravidelně vyhodnocován a dle potřeby aktualizován.

4. Strategické oblasti plánu

Strategické oblasti Krajského plánu reflektují Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2015–2020 resp. Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením.

4.1. Rovné zacházení a ochrana před diskriminací

Oblast rovného zacházení a ochrany se opírá o Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 resp. o článek 5 Úmluvy Rovnost a nediskriminace, jehož obsahem je uznání rovnoprávnosti všech osob a zákaz diskriminace z jakýchkoli důvodů na základě zdravotního postižení. Článek 5 Úmluvy také stanoví, že opatření, která jsou nezbytná k dosažení rovnoprávnosti, se nepovažují za diskriminaci. Pozornost je třeba věnovat informovanosti osob se zdravotním postižením i veřejnosti o tématu rovných práv a ochraně před diskriminací.

Dílčí cíl č. 4.1.1. Předcházet diskriminaci a zajišťovat rovné zacházení.

Opatření k naplnění cíle: Při přijímání všech opatření a řešení, která se týkají života občanů, v maximální možné míře zohledňovat, aby přijímaná opatření a navrhovaná řešení vyhovovala i osobám se zdravotním postižením. Zvláštní pozornost věnovat osobám ohrožených vícenásobnou diskriminací.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odvětvové odbory

Dílčí cíl č. 4.1.2. Podporovat osvětu a poradenství v oblasti diskriminace osob se zdravotním postižením, prevence násilí a domácího násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cíle: Osvětové aktivity v oblasti prevence diskriminace osob se zdravotním postižením, prevence násilí a domácího násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením zohlednit mezi podporovatelnými činnostmi v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji.

Termín: každoročně k 30. 6.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

4.2. Osvětová činnost

Oblast osvětová činnost vychází z článku 8 Úmluvy, který zdůrazňuje potřebu zvyšovat povědomí o situaci osob se zdravotním postižením, podporovat respektování práv a důstojnosti osob se zdravotním postižením, předcházet stereotypům a předsudkům ve vztahu k osobám se zdravotním postižením a podporovat povědomí o schopnostech a přínosu osob se zdravotním postižením. Žádoucími opatřeními jsou v souladu s Úmluvou osvětové aktivity zaměřené na výchovu k vnímavosti k právům osob se zdravotním postižením, podporu jejich pozitivního vnímání veřejností, zvyšování společenského povědomí o schopnostech, dovednostech a přínosu osob se zdravotním postižením a výchova dětí k respektování práv osob se zdravotním postižením. Právě stereotypní postoje a předsudky, vyplývající z nedostatečných znalostí a mnohdy i absence zkušeností, jsou významnou bariérou, která ztěžuje sociální začleňování osob s postižením a přijetí většinovou společností. To se liší také v závislosti na typu postižení. Obecně lze říci, že stigmatizace se nejvíce dotýká osob s duševním onemocněním a mentálním postižením. Těmto oblastem je proto žádoucí věnovat v rámci osvěty pozornost především. Obdobně jako na úrovni orgánů státní správy, kde je tato oblast řešena Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, je na úrovni Krajského úřadu Královéhradeckého kraje žádoucí věnovat trvale pozornost vzdělávání zaměstnanců v oblasti specifických potřeb osob s postižením.

Dílčí cíl 4.2.1. Zvyšovat povědomí veřejnosti o tématu zdravotního postižení.

Opatření k naplnění cíle: Využívat komunikační nástroje Královéhradeckého kraje (internetové stránky a facebookový profil, distribuce tiskových zpráv, periodikum U nás v kraji, Zpravodaj sociálních projektů a další) ke zvyšování informovanosti o aktivitách Královéhradeckého kraje ve prospěch osob s postižením a tématu zdravotního postižení, vč. zajištění informovanosti o připravovaných akcích.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář hejtmana a odvětvové odbory

Opatření k naplnění cíle: Aktivity na podporu osvěty o tématu zdravotního postižení a duševního onemocnění s důrazem na podporu destigmatizace zohlednit mezi podporovatelnými činnostmi v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji, (případně podporovat v rámci dotací na tzv. individuální účel).

Termín: každoročně k 30. 6.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

Opatření k naplnění cíle: Participovat na nekomerčních aktivitách na podporu osvěty o tématu zdravotního postižení, edukační a informační činnosti v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a akcích organizací sdružujících či podporujících osoby se zdravotním postižením s regionálním či celonárodním významem nefinančními formami plnění (spolupráce při propagaci akcí prostřednictvím krajských komunikačních nástrojů, bezplatné poskytnutí prostor, zajištění účasti zástupce kraje a krajského úřadu na akci – předání informací o činnosti kraje a krajského úřadu ve prospěch osob s postižením apod.).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář hejtmana, odbor kancelář ředitele a odvětvové odbory

Opatření k naplnění cíle: Uskutečnit setkání politických představitelů Královéhradeckého kraje se zástupci krajských organizací sdružujících, zastupujících a podporujících osoby s postižením a jejich blízké.

Termín: každoročně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář hejtmana

Dílčí cíl č. 4.2.2. Vzdělávat zaměstnance Krajského úřadu Královéhradeckého kraje v oblasti specifických potřeb a komunikaci s osobami s postižením.

Opatření k naplnění cíle: Seznámit nové zaměstnance se specifiky potřeb v komunikaci s osobami s postižením, a to prezenční formou, nejpozději do 1 roku od nástupu zaměstnance.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

Dílčí cíl č. 4.2.3. Garantovat přívětivost služeb Krajského úřadu Královéhradeckého kraje vůči klientům se specifickými potřebami.

Opatření k naplnění cíle: Plnit požadavky ocenění Přátelská místa¹⁷.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

Opatření k naplnění cíle: Vhodnými personálními a materiálně technickými opatřeními zajistit pro klienty úřadu se závažným zdravotním postižením na recepci krajského úřadu potřebnou asistenci.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

4.3. Přístupnost staveb, dopravy, komunikací a informací

Oblast přístupnosti staveb, dopravy a komunikací vychází z článku 9 Úmluvy Přístupnost, který se obecně věnuje zajištění nezávislého a plného zapojení osob se zdravotním postižením do všech oblastí

¹⁷ <http://www.pratelkamista.cz/>: Krajský úřad Královéhradeckého kraje je držitelem certifikátu Přátelské místo do roku 2020. Podmínkou pro jeho udělení je bezbariérovost objektu (architektonická přístupnost a vybavení) a proškolení personálu v oblasti specifických potřeb osob s postižením.

života společnosti, především za pomoci odstraňování překážek a bariér bránících přístupnosti budov, dopravy i informací a informačních technologií. Listina základních práv a svobod deklaruje svobodu pohybu. Jestliže je člověk omezen v možnosti volného pohybu, jsou ohrožena další jeho práva související se začleněním do společnosti. Odstraňování bariér v přístupnosti staveb a dopravě však není klíčové pouze z pohledu osob s postižením, ale i s ohledem na potřeby seniorů se sníženou pohyblivostí, osob dočasně omezených v hybnosti, těhotných žen, rodičů s kočárky a malými dětmi. Zajištění přístupnosti však nespočívá pouze v odstraňování fyzických bariér, ale také v přijímání opatření, která usnadní orientaci ve vnitřním i vnějším prostoru a dopravě osobám se smyslovým, ale také mentálním postižením.

Je nezbytné pokračovat v odstraňování bariér u veřejných budov i dopravních staveb, které požadavky bezbariérovosti nesplňují, a současně dohlížet na naplňování zákonných požadavků u novostaveb a rekonstrukcí¹⁸. Tvůrci Krajského plánu shledávají jako velmi účinné aktivní zapojení zástupců cílových skupin osob s postižením již při zpracování návrhů bezbariérových řešení, neboť v praxi nejsou výjimkou případy, kdy navržená a realizovaná řešení nejsou z hlediska přístupnosti funkční, v horším případě přístupnost osobám s postižením zkomplikují.

Zajištění přístupnosti a odstraňování bariér v dopravě řeší Plán dopravní obslužnosti Královéhradeckého kraje¹⁹, kde jedním z cílů je zlepšit přístupnost a kvalitu veřejné dopravy pro starší osoby a cestující s omezenou pohyblivostí a postižené cestující. Opatřeními k dosažení tohoto cíle je zvýšení podílu vozidel vybavených vnějším a vnitřním elektronickým vizuálním a akustickým informačním systémem v podmínkách výběrových řízení na poskytovatele veřejných služeb v přepravě cestujících ve veřejné linkové autobusové dopravě a veřejné drážní osobní dopravě a stanovení navýšení podílu nízkopodlažních a bezbariérových vozidel v podmínkách výběrových řízení na poskytovatele veřejných služeb v přepravě cestujících ve veřejné linkové autobusové dopravě a železniční osobní dopravě. V Královéhradeckém kraji průběžně dochází k navýšování bezbariérově přístupných spojů, dopravní obslužnost se zlepšuje i ve spolupráci s jednotlivými obcemi (např. zajištění dopoledních spojů ve vybraných obcích s ohledem na potřeby seniorské populace). V jejich režii také dochází k rekonstrukcím zastávek a přestupních uzlů, bez čehož bezbariérově přístupná doprava nemůže plně fungovat. K postupnému odstraňování bariér dochází i v železniční dopravě, a to jak rekonstrukcí železničních stanic, tak rozšiřováním počtu nasazovaných železničních spojů, kde jsou přístupná nízkopodlažní vozidla.

Co se týče specializované dopravy pro osoby s postižením, je v tuto chvíli podpora specializované dopravy roztržštěná. Částečně je specializovaná doprava podporována jako fakultativní, resp. navazující služba v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji, a částečně je podporována v gesci dopravy v okrese Rychnov nad Kněžnou. Zástupci odboru dopravy, ale i sociálních věcí v předchozích letech upozorňovali na absenci jasné strategie na celokrajské, (i celorepublikové) úrovni: kdo by měl být zodpovědný za zajištění dopravní dostupnosti pro osoby s postižením nad rámec základní dopravní obslužnosti veřejnou linkovou a železniční dopravou s pravidelným jízdním řádem a schválenými zastávkami, kdo má případně tuto službu zřizovat, provozovat a také financovat. Nejedná se o sociální službu, ale z hlediska zákona se nejedná ani

¹⁸ Naplňování požadavků zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, a vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

¹⁹ Plán dopravní obslužnosti Královéhradeckého kraje, schválený Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 12. 9. 2016, usnesení č. ZK/31/2167/2016. Dostupný z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/doprava/obslužnost/plan/dopravni_plan.pdf

o službu veřejné linkové dopravy, ale o jakousi doplňkovou službu pro minoritní, předem jasně vymezenou skupinu uživatelů. Není jednotná metodika (ani v rámci kraje), jakým způsobem má být svoz osob se zdravotním postižením zajištěn, do kterých organizací a jak budou jednotliví aktéři na zajištění této specializované služby participovat. Prioritou je v každém případě zpřístupnit osobám s postižením veřejnou hromadnou dopravu s cílem potřebu specializované dopravy minimalizovat.

Obecně je žádoucí řešit bezbariérovost a přístupnost komplexně tak, aby na sebe bezbariérová místa navazovala.

Mimo zajištění technického vybavení je pro Královéhradecký kraj také prioritou odpovídající personální zajištění dopravních služeb tak, aby byla minimalizována komunikační bariéra, která může bránit osobám s postižením veřejnou hromadnou dopravu pravidelně využívat.

Co se týče veřejných objektů, které jsou spravovány organizacemi zřizovanými či zakládanými Královéhradeckým krajem, dochází s postupnými rekonstrukcemi k odstraňování architektonických bariér jejich přístupnosti (objekty školských zařízení, nemocnic, zařízení sociálních služeb atd.).

Otázkou přístupnosti zdravotnictví se v roce 2017 zabýval Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, který zpracoval na základě podnětu Ministerstva zdravotnictví ČR *Analýzu přístupnosti zdravotnických zařízení pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace* (dále též jen „analýza přístupnosti“). Uvedený podnět vycházel z opatření 3.4 Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 (dále též jen „Národní plán“). Na provedenou analýzu přístupnosti navazuje opatření 3.5 Národního plánu, jehož cílem je vytvoření plánu zpřístupňování zdravotnických zařízení.

Do zpracované analýzy přístupnosti byla zařazena jednak zdravotnická zařízení, která jsou zřízena jako příspěvkové organizace Královéhradeckého kraje, a jednak zdravotnická zařízení založená Zdravotnickým holdingem Královéhradeckého kraje a.s. Mezi zřizované organizace kraje patří Sdružení ozdraven a léčeben okresu Trutnov, Léčebna dlouhodobě nemocných Hradec Králové, Léčebna pro dlouhodobě nemocné Opočno, Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje a Protialkoholní záchytná stanice Královéhradeckého kraje. Zdravotnickým holdingem jsou založena zařízení nemocničního typu, a to Oblastní nemocnice Náchod a.s., Oblastní nemocnice Jičín a.s., Oblastní nemocnice Trutnov a.s. a Městská nemocnice a.s. ve Dvoře Králové nad Labem.

Nemocniční zařízení jsou připojena k projektu „Bezbariérové nemocnice pro neslyšící“ a jsou vybavena pro komunikaci prostřednictvím online tlumočnicka. Oblastní nemocnice Náchod a.s. (v nemocnicích v Náchodě a Rychnově nad Kněžnou) a Oblastní nemocnice Trutnov a.s. mají ambulance vybavené indukční smyčkou pro neslyšící, kteří svá sluchadla mohou přepínat do „T“ režimu.

Většina zdravotnických zařízení má funkční tlačítka výtahů vybavena symboly Braillova písma.

Zaměstnanci Oblastních nemocnic Náchod a Jičín, Městské nemocnice ve Dvoře Králové nad Labem a Léčebny dlouhodobě nemocných v Hradci Králové jsou proškolení v komunikaci s pacienty, kteří mají zdravotní hendikep, ať už v podobě omezené pohyblivosti či snížené orientace apod.

Informace o specifických možnostech pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace jsou v některých zařízeních umístěny na internetových stránkách, nebo např. ve vnitřních řádech organizace, jinde je podávají osobně atd.

V současné době je v Oblastní nemocnici Jičín a.s. umístěn orientačních hlasový majáček pro nevidomé a slabozraké osoby.

S tématem přístupnosti rovněž souvisí téma osobní mobility, která má být osobám s postižením v souladu se stejnojmenným článkem 20 Úmluvy prostřednictvím podpůrných opatření zajištěna. Ta spočívají v zajištění dostupnosti vhodných a kvalitních kompenzačních pomůcek. V Královéhradeckém kraji funguje celá řada půjčoven kompenzačních, rehabilitačních a zdravotnických pomůcek. V případě kompenzačních pomůcek je zpravidla půjčovna fakultativní činností při poskytování služeb sociální péče či odborného sociálního poradenství. Činnost půjčoven kompenzačních pomůcek je dlouhodobě podporována Královéhradeckým krajem v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji.

Dílčí cíl č. 4.3.1 Zvyšovat přístupnost veřejné osobní dopravy osobám s postižením.

Opatření k naplnění cíle: Při zajišťování dopravní obslužnosti Královéhradeckého kraje zvyšovat podíl nízkopodlažních a bezbariérových vozidel.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor dopravy a silničního hospodářství

Opatření k naplnění cíle: Zachovat podporu specializované přepravy osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor dopravy a silničního hospodářství, odbor sociálních věcí

Opatření k naplnění cíle: Požadavek na obsahovou přípravu řidičů v oblasti komunikace s osobami s postižením zohlednit v rámci smluvně přepravních podmínek s dopravci.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor dopravy a silničního hospodářství

Dílčí cíl č. 4.3.2. Zajistit přístupnost objektů ve vlastnictví Královéhradeckého kraje.

Opatření k naplnění cíle: V rámci připravované pasportizace stavebních objektů ve vlastnictví Královéhradeckého kraje zohlednit posouzení naplnění požadavku na bezbariérovost²⁰. Při pasportizaci spolupracovat s osobami se zdravotním postižením.

Termín: 31. 12. 2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor investic

Opatření k naplnění cíle: Stanovit priority zajištění přístupnosti objektů ve vlastnictví Královéhradeckého kraje a plán realizace zajištění jejich přístupnosti.

²⁰ S důrazem na objekty zdravotnických a školských zařízení (vč. sportovišť), zázemí pro poskytování sociálních služeb a kulturních zařízení.

Termín: 31. 12. 2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor investic

Opatření k naplnění cíle: Zmapovat bariérovost zázemí krajského úřadu ve vztahu ke specifickým potřebám osob s postižením, pohybovým i smyslovým, navrhnout doporučení pro zlepšení (návrh úprav), posoudit možnost jejich realizace a následně stanovit způsob a plán jejich naplnění.²¹

Termín: 31. 12. 2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele, odbor investic, Komise Rady KHK pro občany se zdravotním postižením

Opatření k naplnění cíle: Informace o přístupnosti objektů osobám s postižením zveřejňovat na webových stránkách jednotlivých zařízení.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, organizace zřizované či zakládané Královéhradeckým krajem

Dílčí cíl č. 4.3.3. Zajistit přístupnost zdravotnických zařízení v Královéhradeckém kraji.

Opatření k naplnění cíle: Zveřejnění informací umožňující snazší pohyb v prostorách zdravotnických zařízení: Na internetových stránkách poskytovatele zdravotních služeb umístit informace o přístupnosti osobám s omezenou schopností pohybu a orientace – bezbariérovost objektů v rámci zařízení (např. bezbariérová oddělení, ambulance atd.), možnosti parkování na vyznačených místech pro osoby ZTP.

Opatření k naplnění cíle: Zveřejnění informací umožňující snazší pohyb v prostorách zdravotnických zařízení: umístění viditelných informačních tabulí a orientačních plánů v areálu zařízení, včetně označení přístupnosti např. pomocí piktogramů pro neslyšící, pro osoby s pohybovým omezením apod.

Termín: průběžně

Odpovědnost: S ohledem na způsob a strukturu zřízení či založení zdravotnických zařízení v Královéhradeckém kraji lze k danému tématu přistoupit pouze formou doporučení. Ředitelé zdravotnických příspěvkových organizací a předseda představenstva Zdravotnického holdingu Královéhradeckého kraje a.s. budou odborem zdravotnictví krajského úřadu požádáni o spolupráci při plnění uvedených opatření.

Opatření k naplnění cíle: Zpřístupňování zdravotnických zařízení osobám s poruchami zraku umístěním informačních prvků na vhodných místech – označení tlačítek výtahů, povolení

²¹ Zohlednit prioritu zpřístupnění recepce úřadu přímo z nádvoří a současně požadavky na zlepšení možností pohybu po úřadě pro imobilní osoby.

vstupu a přítomnosti asistenčního psa atd. Umístění orientačních hlasových majáčků pro nevidomé a slabozraké osoby.

Opatření k naplnění cíle: Zpřístupňování zdravotnických zařízení osobám s poruchami zraku proškolením pracovníků zdravotnických zařízení (zdravotníků i nezdravotníků) v komunikačních technikách.

Opatření k naplnění cíle: Zpřístupňování zdravotnických zařízení osobám s omezenou hybností realizací takových stavebně-technických opatření v rámci prováděných stavebních úprav zdravotnických zařízení, která povedou k co nejširšímu bezbariérovému pohybu osob v budovách a v areálech zdravotnických zařízení.

Termín: průběžně

Odpovědnost: S ohledem na způsob a strukturu zřízení či založení zdravotnických zařízení v Královéhradeckém kraji lze k danému tématu přistoupit pouze formou doporučení. Ředitelé zdravotnických příspěvkových organizací a předseda představenstva Zdravotnického holdingu Královéhradeckého kraje a.s. budou odborem zdravotnictví krajského úřadu požádáni o spolupráci při plnění uvedených opatření.

Dílčí cíl č. 4.3.4. Podporovat zvyšování bezbariérovosti v rámci Královéhradeckého kraje.

Opatření k naplnění cíle: Aktivně podporovat zpřístupňování staveb, dopravy a komunikací osobám s postižením aktivně podporovat. Aktivity v oblasti mapování bariér zohlednit mezi podporovatelnými činnostmi v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji.

Termín: každoročně k 30. 6.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

Opatření k naplnění cíle: Metodicky vést pracovníky stavebních úřadů v oblasti obecných technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb a zpřístupňování staveb pro osoby s postižením a informovat je o příkladech dobré i špatné praxe/funkčních a nefunkčních řešeních s cílem předcházet nevhodným architektonickým řešením, motivovat stavební úřady ke spolupráci s organizací NIPI bezbariérové prostředí, o. p. s., zajišťující odbornou a konzultační činnost v otázkách užívání veřejné infrastruktury osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

Termín: min. 1x ročně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor územního plánování a stavebního řádu

Opatření k naplnění cíle: Podporovat na základě vytipování vhodných veřejně přístupných míst rozšiřování instalovaných eurozámků (s předpokládaným finančním požadavkem 100 tis.

Kč/rok) v Královéhradeckém kraji. Výhody eurozámků prezentovat směrem k obcím Královéhradeckého kraje.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením

Opatření k naplnění cíle: Zajistit informovanost o Národním rozvojovém programu mobility pro všechny, využívat k tomuto účelu komunikační nástroje Královéhradeckého kraje: webové stránky Královéhradeckého kraje, královéhradecký zpravodaj U nás v kraji, Zpravodaj sociálních projektů, porady tajemníků obcí s rozšířenou působností a další metodickou pomoc obcím atd.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kancelář hejtmána, odbor organizační a právní, odbor dopravy, odbor sociálních věcí, odbor územního plánování a stavebního řádu

Dílčí cíl č. 4.3.5. Podpořit přístupnost kvalitních kompenzačních pomůcek.

Opatření k naplnění cíle: Aktualizovat adresář existující sítě půjčoven pomůcek pro osoby se zdravotním postižením, rozsah nabízeného sortimentu a nabídku jejich základních servisních a dalších doplňkových služeb na území kraje. Aktuálně platný adresář půjčoven zveřejnovat na webových stránkách Královéhradeckého kraje.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením

Opatření k naplnění cíle: Podporu činnosti půjčoven kompenzačních pomůcek pro osoby s postižením zohlednit mezi podporovatelnými činnostmi v rámci dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji.

Termín: každoročně k 30. 6.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

Dílčí cíl č. 4.3.6. Podporovat bezbariérovost a přístupnost turistických cílů a tras v Královéhradeckém kraji.

Opatření k naplnění cíle: Zajistit informovanost o možnostech dotačního titulu Ministerstva pro místní rozvoj „Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu“: webové stránky Královéhradeckého kraje, královéhradecký zpravodaj U nás v kraji, porady tajemníků obcí s rozšířenou působností a další metodická pomoc obcím atd.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kancelář hejtmána, odbor organizační a právní, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací

Opatření k naplnění cíle: Ve spolupráci s Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením a organizacemi sdružujícími osoby se zdravotním postižením a dalšími partnery i nadále vytipovávat turistické atraktivity na území Královéhradeckého kraje pro mapování jejich bezbariérovosti a možností a způsobů zpřístupnění (vzhledem ke specifickým potřebám osob s postižením).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací

Opatření k naplnění cíle: V návaznosti na mapování bezbariérovosti a zpřístupňování turistických atraktivit na území Královéhradeckého kraje průběžně aktualizovat sekci „Bez bariér“ turistického webového portálu Královéhradeckého kraje www.hkregion.cz.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací

Opatření k naplnění cíle: Při mapování bezbariérovosti turistických atraktivit a rozšiřování možností a způsobů jejich zpřístupňování a zajištění informovanosti o jejich přístupnosti reflektovat potřeby osob se sluchovým či jiným postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací

Dílčí cíl 4.3.7. V rámci činnosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a organizací zřizovaných či zakládaných Královéhradeckým krajem podporovat přístup osob s postižením k informacím.

Co se týče oblasti přístupnosti informací pro osoby s postižením, opírá se o článek 21 Úmluvy Svoboda projevu a přístup k informacím, který se týká práva na svobodný projev a práva na svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky, a to prostřednictvím formy komunikace dle vlastního výběru. V souladu s příslušným článkem Úmluvy mají být informace určené široké veřejnosti poskytovány osobám s postižením v přístupných formátech a technologiích vhodných pro různé typy zdravotního postižení. Povinnost přístupnosti webových stránek orgánů veřejné správy

je od roku 2008 v ČR legislativně ošetřena, a to včetně pravidel pro tvorbu přístupných webových stránek²².

Opatření k naplnění cíle: Zajištění přístupnosti informací zveřejňovaných na webových stránkách a úřední desce Královéhradeckého kraje pro osoby s různým typem postižení, jak pro osoby se zrakovým postižením, tak i osoby neslyšící, a to včetně pravidelného důsledného testování přístupnosti webu i za pomoci aktuálních asistivních technologií, které uživatelé s handicapem používají.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Odbor kancelář hejtmana, Odbor kancelář ředitele

Opatření k naplnění cíle: Motivovat k zajištění přístupnosti informací pro osoby s postižením organizace zřizované či zakládané Královéhradeckým krajem (přístupnost webových stránek, využívání elektronických formulářů, zajištění informačních materiálů a textů ve snadno čitelné a srozumitelné formě, osvětová činnost v oblasti přístupnosti informací atd.).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odvětvové odbory krajského úřadu

4.4. Rizikové situace a krizové řízení

Další oblast navazuje na článek 11 Úmluvy Rizikové situace a humanitární krize týkající se zajištění ochrany a bezpečnosti osob se zdravotním postižením v rizikových situacích jako jsou například přírodní katastrofy, rozsáhlé havárie či další krizové situace.

Z důvodu potřeby zajištění dostatečné bezpečnosti osob se zdravotním postižením je proto v souladu s Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 do krajského plánu nově zařazeno téma rizikových situací a krizového řízení. A to s cílem zvyšovat povědomí osob se zdravotním postižením o možnostech získání informací, řešení a chování při nastalých rizikových situacích a reagovat tak na jejich zvýšenou zranitelnost.

Dílčí cíl č. 4.4.1. Zajistit ochranu a bezpečnost osob se zdravotním postižením v rizikových situacích.

Opatření k naplnění cíle: Zvýšit informovanost a schopnost sebeochrany osob se zdravotním postižením formou aktivního zapojení zástupců Integrovaného záchranného systému Královéhradeckého kraje do osvětových aktivit zaměřených na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí přizpůsobených obsahem na specifika a potřeby osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Královéhradeckého

²² Vyhláška č. 64/2008 S., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti), v platném znění

kraje (dále jen HZS Královéhradeckého kraje) a Komisi Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením

Opatření k naplnění cíle: V rámci pravidelných porad pracovníků krizového řízení obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje předávat informace o způsobech práce a specifických ochrany osob se zdravotním postižením a jejich aplikaci do teritoria obce s rozšířenou působností.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s HZS

Opatření k naplnění cíle: Vytvořit podstránku na nových internetových stránkách KHK v sekci Krizové řízení, kde budou informace pro zdravotně postižené, jak postupovat v krizových situacích s odkazy na kontakty na konkrétní pracoviště integrovaného záchranného systému. Dále zde umístit odkaz na možnost zařazení do seznamu osob, které používají zvláštní způsob tísňového volání nebo při jejichž záchraně je nutno uplatnit zvláštní pravidla a postupy, vedeného hasičským záchranným sborem kraje.²³

Termín: 31. 12. 2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor informatiky Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, ve spolupráci s Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením, Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro informatiku a Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro otevřenost

Opatření k naplnění cíle: Pravidelně realizovat školení všech složek integrovaného záchranného systému týkající se specifických potřeb při komunikaci a dopomoci osobám se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s HZS

Opatření k naplnění cíle: Pořádat semináře a osvětové akce pro osoby se zdravotním postižením zaměřené na oblast bezpečnosti přízpusobené druhu postižení.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s HZS

²³ <http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-osoby-pouzivajici-zvlastni-zpusob-tisnoveho-volani-osoby-pouzivajici-zvlastni-zpusob-tisnoveho-volani.asp>

Dílčí cíl č. 4.4.2. Dostupné tísňové volání pro všechny skupiny osob se zdravotním postižením.

V rámci zajišťování služeb tísňového volání je nezbytné neopomínat specifika komunikace s osobami se sluchovým postižením. Je proto nutné nastavit tísňovou komunikaci tak, aby ji osoby se sluchovým postižením mohly využívat na rovnoprávném základě s ostatními.

Opatření k naplnění cíle: Zahrnout do služby tísňového volání také oboustrannou textovou komunikaci pro osoby se sluchovým postižením.

Termín: 31.12.2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s HZS

Opatření k naplnění cíle: Vypracovat koncepci tísňové komunikace s osobami se sluchovým postižením zohledňující všechny skupiny osob se sluchovým postižením a způsoby jejich komunikace.

Termín: 31.12.2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, oddělení krizového řízení Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve spolupráci s HZS a odbornými organizacemi

4.5. Rovnost před zákonem

Podle Listiny základní práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky, jsou lidé svobodní a rovni v důstojnosti i v právech. Je povinností společnosti vytvořit takové prostředí, které umožní, aby deklarovanou svobodu a rovnost mohli užívat také lidé se zdravotním postižením – aby měli možnost svobodného pohybu, aby mohli vést soběstačný život, studovat, pracovat, využívat svůj volný čas ke kulturním a sportovním aktivitám. Dosažení tohoto cíle vyžaduje značné a trvalé úsilí a je doprovázeno existencí velkého množství bariér. Občané se zdravotním postižením se setkávají s bariérami nejen při hledání zaměstnání a jeho udržení, ale i při hledání přístupné dopravy, při vstupu do budov a jiných zařízení nebo při získání přístupů k informacím, ke vzdělání a pracovní kvalifikaci, v přístupnosti ke zdravotní a sociální péči atd. Výraznou bariérou, která znesnadňuje vytváření rovných příležitostí, jsou stereotypní postoje společnosti vůči lidem se zdravotním postižením, jejichž přímým důsledkem je podceňování této problematiky. Dosažení rovných příležitostí pro občany se zdravotním postižením vyžaduje řešení v mnoha oblastech. Znamená to mimo jiné odstranit diskriminaci, podporovat nezávislý způsob života a větší sociální integraci.

V oblasti věnované rovnosti před zákonem Krajský plán reflektuje zejména situace související s narušením schopností dospělých osob právně jednat a s poskytováním sociálních služeb lidem s postižením a duševním onemocněním. Opírá se přitom o kompetence a možnosti kraje a krajského úřadu při výkonu samostatné a přenesené působnosti v agendách sociální práce, sociálních služeb a veřejného opatrovnictví. Důraz je kladen na podporu uplatňování nástrojů pro podporované rozhodování a na prevenci institucionalizace osob s postižením a podporu sociálního začleňování uživatelů sociálních služeb.

Dílčí cíl č. 4.5.1. Metodicky vést relevantní subjekty, aby v případě při narušení schopnosti zletilého občana právně jednat činily maximum pro podporu uplatnění podpůrných opatření před institutem omezení svéprávnosti.

Opatření k naplnění cíle: Metodicky vést sociální pracovníky (a kurátory) a sociální pracovníky poskytovatelů sociálních služeb činit maximum pro podporu uplatnění podpůrných opatření před institutem omezení svéprávnosti, usilovat o zapojení do řízení s cílem vnést do řízení informace a komplexní pohled na situaci klienta/uživatele a potřebný rozsah podpory.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí (v rámci výkonu agendy sociální práce a metodické, konzultační a poradenské činnosti v oblasti sociálních služeb)

Dílčí cíl č. 4.5.2. Metodicky vést veřejné opatrovníky i fyzické osoby vykonávající opatrovnictví směrem k podpoře sociálního začleňování osob s postižením.

Opatření k naplnění cíle: Výkon veřejného opatrovnictví obcí, v níž osoba dlouhodobě žije, aby mohl být opatrovník dostupný opatrovanci v čase a místě.

Opatření k naplnění cíle: Klást důraz na spolupráci veřejných opatrovníků a sociálních kurátorů/sociálních pracovníků obcí a pracovníků poskytovatelů sociálních služeb s cílem koordinace potřebné podpory (sociálních služeb a činností sociální práce), která povede k řešení nepříznivé sociální situace a podpoří sociálního začleňování.

Opatření k naplnění cíle: Při výkonu opatrovnictví, obdobně jako při realizaci činností sociální práce, respektovat preferenci přirozeného sociálního prostředí před pobytovou sociální službou.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor sociálních věcí (v rámci metodické činnosti výkonu veřejného opatrovnictví)

4.6. Sociální oblast, podpora života v rodině a nezávislého života

Podpora života v rodině a nezávislého života se v Krajském plánu v souladu s Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 opírá o články 19, 23 a 28 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, které deklarují právo na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti (článek 19), respektování obydlí a rodiny (článek 23) a právo na přiměřenou životní úroveň a sociální ochranu (článek 28). Podpora nezávislého života ve společnosti je klíčovou prioritou při formulaci opatření v oblasti rozvoje sociálních služeb na regionální úrovni, zohledňována je v rámci procesů deinstitucionalizace, transformace a rozvoje služeb komunitního charakteru, promítá se do posilování personálních kapacit terénních služeb podporujících život lidí s postižením v komunitě (rozvoj služeb osobní asistence či služby podpora samostatného bydlení) a nahrazování ústavních kapacit pobytových sociálních služeb službami rezidenčními komunitního charakteru. Významný je rozvoj služeb komunitního charakteru zejména od roku 2010, kdy začal Královéhradecký kraj aktivně podporovat transformaci služeb svých příspěvkových organizací poskytujících sociální služby lidem s postižením. V posledních letech též významně rostou kapacity terénních a ambulantních služeb, které umožňují žít lidem s postižením v komunitě život srovnatelný s životem vrstevníků napříč všemi věkovými kategoriemi.

Klíčové priority rozvoje sociálních služeb formuluje Strategie rozvoje dostupnosti a kvality sociálních služeb Královéhradeckého kraje poskytovaných v komunitě pro osoby s postižením a duševním onemocněním, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje usnesením č. ZK/26/1813/2016 ze dne 1. 2. 2016.²⁴ Strategie pokrývá období do roku 2023, tedy celé období platnosti Plánu. Implementována byla v roce 2016 prostřednictvím tzv. Realizačního plánu, priority byly zohledněny v rámci Plánu rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 – 2017²⁵ (aktualizace pro rok 2017, prodloužení platnosti plánu) a nyní je implementována Strategii Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026²⁶ resp. prostřednictvím střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb a současně samozřejmě v rámci pravidelných aktualizací Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb v Královéhradeckém kraji. S ohledem na tyto skutečnosti není funkční stanovovat v rámci Krajského plánu dílčí opatření pro oblast rozvoje sociálních služeb. Níže je proto uveden přehled priorit, které byly při tvorbě Krajského plánu identifikovány a jsou považovány Komisí Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením v oblasti rozvoje sociálních služeb pro podporu osob s postižením a duševním onemocněním za klíčové.

Co se týče podpory života v rodině, je pro Královéhradecký kraj prioritou přispívat k vytváření podmínek, které umožní dětem s postižením žít v rodinném prostředí, a to jak podporou dostupnosti služeb, které rodinám dětí s postižením a dětem s postižením zajistí včasné a komplexní informace, služby a podporu, tak úsilím o podporu života dítěte s postižením v rodinném prostředí v případech, pokud nejbližší příbuzní nejsou schopni o dítě s postižením pečovat. Z hlediska sociálních služeb

²⁴ Strategie rozvoje dostupnosti a kvality sociálních služeb Královéhradeckého kraje poskytovaných v komunitě pro osoby s postižením a duševním onemocněním 2015–2023, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 1. 2. 2016, usnesení č. č. ZK/26/1813/2016. Dostupné z:

http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/socialni-oblast/rozvoj-soc-sluzeb/Strategie_VS_FINAL_2.pdf

²⁵ Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb – Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011–2017 po revizi č. 16 schválená Zastupitelstvem kraje dne 19. 6. 2017, usnesení č. ZK/6/319/2017. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategie-dokumenty/soc-sluzby/P1-Revize_16-PlanSocialnichSluzebKralovehradecky-2011-17.pdf

²⁶ Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 4. 12. 2017, usnesení ZK/9/666/2017. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategie-dokumenty/soc-sluzby/Strategie_fin_jazyk.pdf

a podpory sociálního začleňování jde zejména o podporu a zvyšování dostupnosti služeb rané péče, neboť je nezbytné intervenovat ve prospěch kvality života dítěte s postižením a rodin s dítětem s postižením či ohrožením od raného věku. Efektivní inkluzi je třeba podporovat a podmínky pro ni vytvářet na všech úrovních života společnosti.

Dílčí cíl č. 4.6.1. Podporovat rozvoj sociálních služeb pro osoby s postižením a duševním onemocněním.

Opatření k naplnění cíle: Implementovat opatření relevantních krajských koncepčních a strategických dokumentů věnovaných rozvoji sociálních služeb, při jejich aktualizacích reflektovat priority identifikované při tvorbě Krajského plánu (viz níže).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí (v rámci výkonu agendy plánování, rozvoje, financování a řízení Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje)

Identifikované priority:

- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat rozvoj služeb rané péče v Královéhradeckém kraji pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením v návaznosti na zjištěné potřeby rodin s dětmi s postižením, včetně podpory aktivit zaměřených na zvyšování informovanosti o možnostech této služby směrem k odborné i laické veřejnosti.
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat zvyšování dostupnosti a kvality služeb sociální péče a stejně tak služeb sociální prevence, které pomáhají osobám se zdravotním postižením při začlenění do běžných společenských aktivit a na otevřený trh práce.
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat odborné sociální poradenství pro jednotlivé druhy zdravotního postižení.
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat rozvoj tlumočnické služby tak, aby byla dostupná jak místně, tak časově.
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb přispívat k zajištění bezpečnosti osob s postižením v domácím prostředí prostřednictvím podpory rozvoje místní dostupnosti služby tísňová péče.
- Preferovat terénní služby poskytované v přirozeném prostředí uživatelů.
- Pokračovat v procesech deinstitucionalizace a transformace pobytových služeb sociální péče, podporovat rozvoj služeb komunitního charakteru (zejména služeb terénních či ambulantních a v případě služeb pobytových pak služeb v běžné zástavbě, majících charakter bydlení v bytě, rodinném či malém bytovém domě), které umožní žít lidem s postižením a duševním onemocněním život srovnatelný s životem vrstevníků.
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat rozšíření nabídky pobytových sociálních služeb pro osoby, které nemohou žít samostatně v běžné komunitě z důvodů jejich zdravotního a duševního stavu (osoby s psychiatrickou diagnózou, demencí, chronickým duševním onemocněním).
- V rámci Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje podporovat zvyšování dostupnosti odlehčovacích služeb.
- Reflektovat potřebu rozšíření místní dostupnosti hospicové péče na území Královéhradeckého kraje.

- Zvláštní pozornost věnovat rozvoji služeb pro osoby s autismem.²⁷
- Při podpoře rozvoje sociálních služeb zohledňovat priority Koncepce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016–2020, v rámci mezioborové spolupráce spolupracovat s psychiatrickými léčebnami, ambulantními psychiatrickými ambulancemi, poskytovateli a zadavateli sociálních služeb v návaznosti na změny v poskytování psychiatrické péče a potřebnosti zajištění adekvátních návazných služeb pro osoby s duševním onemocněním.

Dílčí cíl č. 4.6.2. V rámci pravidelně vyhlášeného dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit podporovat:

- aktivity na podporu pečujících osob v oblasti informovanosti o dostupné pomoci a edukaci v oblasti péče o osobu blízkou, prevenci syndromu vyhoření, duševní hygieny pečujících osob apod.,
- dobrovolnictví ve prospěch osob s postižením a duševním onemocněním,
- aktivity organizací osob se zdravotním postižením, včetně specializované přepravy osob s omezenou schopností pohybu a orientace jako fakultativní služby, doplňující služby sociální.

Opatření k naplnění cíle: Každoročně vyhlásit Dotační program pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji.

Termín: každoročně k 31. 5.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

Dílčí cíl 4.6.3. Iniciovat a pořádat aktivity ke zvýšení informovanosti a podpoře aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování osob s postižením do společnosti s důrazem na meziřesortní spolupráci a participaci osob se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cíle: Iniciovat a realizovat jednání, kulaté stoly, workshopy, konference, výjezdní zasedání aj.

Vzdělávací a osvětové aktivity směřovat k sociálním pracovníkům na obcích, veřejným opatrovníkům a dalším zainteresovaným stranám.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj

²⁷ Podnět k řešení situace osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin, schválený usnesením vlády České republiky č. 111 ze dne 8. února 2016 [online]. Praha: Vládní výbor pro zdravotně postižené občany, 2016. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Podnet-k-reseni-situace-PAS.pdf>

Dílčí cíl č. 4.6.4. Zmapovat v Královéhradeckém kraji organizace a služby, které jsou zaměřeny na podporu osob se vzácným onemocněním a zahájit zjišťování potřeb těchto osob, v návaznosti na zjištěné formulovat návrhy opatření pro oblast sociálních a návazných služeb.

Opatření k naplnění cíle: Realizace šetření ke zjištění informací o potřebách osob se vzácnými onemocněními.

Termín: 31. 12. 2021

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí a odbor zdravotnictví

Dílčí cíl č. 4.6.5. Posilovat spolupráci zdravotních a sociálních služeb a přispívat ke zvyšování informovanosti zdravotnických pracovníků o dostupných službách a možnostech podpory.

Opatření k naplnění cíle: Prezentovat funkční způsoby spolupráce, ale i příklady špatné praxe, podporovat aktivity přispívající ke zvyšování informovanosti zdravotnických pracovníků v oblasti sociálních služeb i zvyšování znalostí v oblasti komunikace s osobami s postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí, odbor zdravotnictví

Opatření k naplnění cíle: S cílem posilovat spolupráci zdravotních a sociálních služeb a zvyšovat informovanost zdravotnických pracovníků o dostupných službách a možnostech podpory, realizovat na vybraných obcích s rozšířenou působností aktivity na podporu posílení spolupráce (např. informační setkání se zdravotnickými pracovníky, vydání informačních materiálů, nastavení spolupráce při předávání informací mezi poskytovateli zdravotnické péče a sociálních služeb, rozvoj místního partnerství v sociální oblasti formou informačních setkání zástupců zdravotnických služeb).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí a obce Královéhradeckého kraje

4.7. Vzdělávání a volný čas

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením je klíčové pro jejich budoucí úspěšné uplatnění ve společnosti včetně odpovídajícího uplatnění na trhu práce. Dosažení co nejvyššího možného vzdělání je pro občany se zdravotním postižením významnou prevencí jejich společenské exkluze. Je důležité, aby děti, žáci a studenti (dále také jen „žáci“) se zdravotním postižením měli na rovnoprávném základě s ostatními přístup k začleňujícímu, kvalitnímu a bezplatnému základnímu a střednímu vzdělávání co nejbližší místu, kde žijí. Žákům se zdravotním postižením musí být umožněno získat praktické a sociální dovednosti, které usnadní jejich plné a rovné zapojení do systému vzdělávání a do života ve společnosti. Zásadní změnu představuje od 1. září 2016 zavedení systému společného vzdělávání, který je administrativně náročný, ale umožňuje pomocí podpůrných opatření saturovat potřeby jednotlivých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. S přetížením a nedostatkem personálních kapacit se v souvislosti se zavedením společného vzdělávání potýkají školská poradenská zařízení.

Základním cílem pro období platnosti Krajského plánu je uplatňování principu společného vzdělávání umožňujícího žákům se zdravotním postižením za pomoci podpůrných opatření vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu. Pokud jim stupeň zdravotního postižení znemožňuje úspěšné zapojení v kolektivu intaktních žáků, musí být pro ně zachována možnost navštěvovat školy zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Priority Krajského plánu pro oblast Vzdělávání a školství v souladu s Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 reflektují článek 24 Úmluvy, který se týká práva na vzdělání bez diskriminace a na základě rovných příležitostí. Naplnění tohoto práva spočívá v zajištění začleňujícího vzdělávacího systému na všech úrovních a zajištění dostupnosti celoživotního vzdělávání.

Strategický dokument zabývající se vzděláváním žáků se zdravotním postižením na území kraje je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Královéhradeckého kraje 2016-2020²⁸. Jedním z jeho hlavních cílů je podpora společného vzdělávání na základních školách a podpora integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu v souladu s novelizovaným školským zákonem. Pozornost je dále věnována poradenství, asistenčním službám ve vzdělávání, dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků škol, školních psychologů, speciálních pedagogů, výchovných poradců, metodiků prevence i vzdělávání asistentů pedagogů. Nezbytné je rovněž zlepšování materiálně technických podmínek pro výuku žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem je rovněž vytvářet podmínky pro aktivní zapojení dětí, žáků a studentů s omezenými příležitostmi pro aktivní zapojení do neformálního a zájmového vzdělávání.

V oblasti terciárního vzdělávání a podpory specifických potřeb studentů je nezbytné zmínit činnost Poradenského centra Univerzity Hradec Králové, zařízení s celouniverzitní působností, jehož posláním je provázet studenty při studiu a prostřednictvím nabízených služeb podporovat jejich profesní a osobní rozvoj. Jeho sekce Augustin nabízí podporu uchazečům a studentům se specifickými potřebami v průběhu celého jejich studia. Hlavním cílem je co nejvíce zpřístupnit studium na vysoké škole jedincům se zrakovým, sluchovým a pohybovým postižením, dále také osobám s poruchami učení, poruchou autistického spektra a psychickým či chronickým somatickým onemocněním. V případě pracovišť Univerzity Karlovy je na každé fakultě určena kontaktní osoba pro studenty se speciálními potřebami, na kterou se mohou obrátit v případě, pokud potřebují pomoc při řešení studijních obtíží. Pokud jde o přípravu pedagogů, je klíčovým partnerem pro spolupráci Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové.

Dílčí cíl č. 4.7.1 Vytvářet podmínky pro realizaci společného vzdělávání.

Opatření k naplnění cíle: Posílit personální kapacity školských poradenských zařízení (speciálně pedagogická centra, pedagogicko psychologické poradny).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor školství

²⁸ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Královéhradeckého kraje 2016-2020, schválený Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 21. 3. 2016, usnesení č. ZK/27/1908/2016. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/skolstvi/vyrocní-zpravy/DZ-KHK-final-29-2-2016.pdf>

Dílčí cíl č. 4.7.2. Zajišťovat podmínky pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením, kteří se nemohou zařadit do škol hlavního vzdělávacího proudu.

Opatření k naplnění cíle: V kraji zachovat a podporovat síť škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, poskytujících vzdělávání dětem, žákům a studentům se zdravotním postižením v blízkosti jejich bydliště.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor školství

Dílčí cíl č. 4.7.3. Vytvářet podmínky pro zajištění dostupnosti celoživotního vzdělávání osob s postižením.

Opatření k naplnění cíle: V rámci vyhlašovaných dotačních programů zohlednit téma věnované celoživotnímu vzdělávání osob s postižením.

Termín: 1x ročně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací ve spolupráci s odborem školství

Dílčí cíl č. 4.7.4. Vytvářet podmínky pro zajištění dostupnosti volnočasových, zájmových a sportovních aktivit pro osoby s postižením, zejm. pro děti.

Opatření k naplnění cíle: V rámci vyhlašovaných dotačních programů na podporu volnočasových aktivit a sportovní činnosti zařadit mezi priority aktivity pro děti a mládež se zdravotním postižením.

Termín: 1x ročně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací ve spolupráci s odborem školství

Dílčí cíl č. 4.7.5. Téma komunikace s osobami s postižením reflektovat v přípravě i dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

Opatření k naplnění cíle: Iniciovat zařazení výuky alternativní a augmentativní komunikace pro osoby s narušenou komunikační schopností, a to především znak do řeči pro osoby s mentálním postižením (např. Makaton, Když chybí slova, Znak do řeči), vizualizace (zdroje obrázků, větné proužky, procesuální schémata) a českého znakového jazyka do vzdělávacích programů speciálních pedagogů i pedagogů základních škol a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor školství

Opatření k naplnění cíle: Zaměřit se na výuku pro tlumočnický českého znakového jazyka, aby se snížil jejich nedostatek v praxi.

Termín: průběžně

Odpovědnost: odbor školství

4.8. Zdraví a zdravotní péče

Priority v oblasti Zdraví a zdravotní péče se opírají o článek 25 Úmluvy, který deklaruje, že osoby se zdravotním postižením mají právo na dosažení nejvyšší možné úrovně zdraví bez diskriminace. Osobám s postižením je zajištěn přístup ke zdravotním službám ve stejném rozsahu a kvalitě jako ostatním občanům. Zároveň jsou rozvíjeny takové zdravotní služby, které osoby se zdravotním postižením, i děti a starší osoby, potřebují s ohledem na své postižení, a to včetně včasné intervence a služeb předcházejících vzniku dalšího postižení. Při zajištění zdravotních služeb je kladen důraz na místní dostupnost v rámci regionu. Důraz je kladen na osvětu a vzdělávání pracovníků zdravotních služeb s cílem zvyšovat informovanost o lidských právech, důstojnosti, nezávislosti a potřebách osob se zdravotním postižením. Stejně tak je při poskytování zdravotní péče kladen důraz na odstraňování bariér, nejen architektonických, ale právě také komunikačních. Podporována je rovněž zdravotní gramotnost s cílem podpořit jedince ve zdravém životním stylu, převzetí odpovědnosti za své zdraví a předcházení zdravotním rizikům. Zvláštní pozornost je věnována podpoře procesu reformy psychiatrické péče na regionální úrovni. Klíčovým dokumentem pro oblast zdravotnictví na regionální úrovni je Konceptce zdravotnictví Královéhradeckého kraje 2016–2020²⁹, schválená usnesením č. ZK/25/1722/2015 Zastupitelstva Královéhradeckého kraje ze dne 7. 12. 2015. Priority pro oblast péče o duševní zdraví formuluje Konceptce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji³⁰, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje usnesením č. ZK/31/2186/2016 ze dne 12. 9. 2016. Prostor pro zlepšení nabízí oblast spolupráce zdravotních a sociálních služeb a sociální práce.

²⁹ Konceptce zdravotnictví Královéhradeckého kraje 2016–2020, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 7. 12. 2015, usnesení č. ZK/25/1722/2015. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/schvalene-koncepce/Koncepce_zdravotnictvi_khk_2016_2020.pdf

³⁰ Konceptce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016–2020, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 12. 9. 2016, usnesení č. ZK/31/2186/2016. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/schvalene-koncepce/KONCEPCE-PECE-O-DZ-RKZK-2_.pdf

Dílčí cíl č. 4.8.1 Podporovat zlepšení podmínek dostupnosti zdravotní péče pro osoby se zdravotním postižením respektováním specifických potřeb osob se smyslovým postižením, mentálním postižením nebo osob s vážným omezením hybnosti a schopnosti komunikace.

Opatření k naplnění cíle: Doporučit provozovatelům lůžkových zdravotnických zařízení v Královéhradeckém kraji zřízení specializovaných lůžek pro pacienty s těžkým zdravotním postižením, kteří vyžadující specifickou péči při léčbě, a to včetně odpovídajícího personálního a technického vybavení a umožnění přístupnosti osobní asistence dospělé osoby se zdravotním postižením a rodiče dítěte se zdravotním postižením staršího 6 let.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, člen Rady Královéhradeckého kraje zodpovědný za oblast zdravotnictví; Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor zdravotnictví

Dílčí cíl č. 4.8.2. Podporovat osvětovou činnost v oblasti prevence zdravotního postižení, včetně zmírňování jeho důsledků, a vzdělávání zdravotnické veřejnosti o problematice zdravotního postižení.

Opatření k naplnění cíle:

Doporučit krajským organizacím působícím v oblasti zdravotnictví činit kroky ke zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatel s cílem zmírňovat důsledky zdravotního postižení či předcházet jeho vzniku: např. prostřednictvím programů zdraví, dnů zdraví a dnů otevřených dveří a dalších osvětových akcí a aktivit

Doporučit krajským organizacím působícím v oblasti zdravotnictví činit kroky ke zvyšování informovanosti pacientů o jejich právech a povinnostech při poskytování zdravotních služeb a o poskytovatelích zdravotní péče. Vytvářet a zveřejňovat informační materiály zaměřené na práva pacientů v obsahově a formálně adaptovaných variantách odpovídajících specifickým potřebám jednotlivých skupin osob se zdravotním postižením.

Zajišťovat průběžnou informovanost zdravotnické veřejnosti působící v krajských organizacích v oblasti zdravotnictví o specifických potřebách osob se zdravotním postižením, o problematice osob se zdravotním postižením, s důrazem na problematiku osob s poruchami autistického spektra, o dostupných formách podpory a pomoci umožňujících život člověka s postižením v běžném prostředí, v komunitě atd. prostřednictvím Odboru zdravotnictví Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

Zvyšovat informovanost zdravotnické veřejnosti o specifických potřebách osob se zdravotním postižením (zejména o způsobech, metodách a formách komunikace) prostřednictvím informačních materiálů a seminářů.

Zvyšovat informovanost zdravotnické veřejnosti – zejména praktických lékařů pro děti a dorost a všeobecných praktických lékařů o problematice osob se zdravotním postižením, s důrazem na problematiku osob s poruchami autistického spektra.

Zvyšovat informovanost zdravotnické veřejnosti (zejména lékařů prvního kontaktu) a zdravotnických pracovníků o dostupných formách podpory a pomoci umožňujících život člověka s postižením v běžném prostředí, v komunitě.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, člen rady Královéhradeckého kraje zodpovědný za oblast zdravotnictví; Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor zdravotnictví.

Opatření k naplnění cíle: Zvyšovat informovanost pečujících osob o komunikaci a potřebné péči o osoby se zdravotním postižením a dostupné pomoci. Využívat za tímto účelem ordinace praktických lékařů i specialistů (např. distribuce informačních materiálů). Zohledňovat téma zvyšování informovanosti pečujících osob v rámci pravidelně vyhlašovaného dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit.

Termín: každoročně k 30. 6.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí

Dílčí cíl 4.8.3. S cílem podpořit reformu psychiatrické péče pro osoby s duševním onemocněním na regionální úrovni aktualizovat a naplňovat Koncepti péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016–2020.

Opatření k naplnění cíle: Implementovat opatření Koncepte péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016–2020.

Termín: 31. 12. 2020

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor zdravotnictví, odbor sociálních věcí

Dílčí cíl 4.8.4. Posilovat provázanost zdravotní péče a sociální práce s cílem zajistit osobám s postižením odpovídající následnou péči či koordinované poskytování sociálních a zdravotních služeb.

Opatření k naplnění cíle: Podporovat součinnost a spolupráci zdravotně sociálních pracovníků se sociálními pracovníky obcí a poskytovateli sociálních a zdravotních služeb s cílem zajištění odpovídající podpory osobám opouštějícím zdravotnická zařízení vč. podpory pečujících osob: semináře, společná setkání, spolupráce v rámci případových konferencí apod.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí, odbor zdravotnictví

4.9. Zaměstnávání a rehabilitace

Oblasti zaměstnávání je věnován článek 27 Úmluvy Práce a zaměstnávání, který zakládá právo osob s postižením na práci na rovnoprávném základě s ostatními, týká se zákazu diskriminace z důvodu

zdravotního postižení ve všech otázkách spojených se zaměstnáváním, vyzdvihuje důležitost odborného a profesního poradenství a služeb zprostředkování práce. Podporováno by mělo být jak zaměstnávání osob se zdravotním postižením v soukromém sektoru, tak příležitosti k samostatné výdělečné činnosti, stejně tak zaměstnávání ve veřejném sektoru. I když se se snižováním nezaměstnanosti a zvyšováním poptávky po pracovní síle zvyšují příležitosti pracovního uplatnění osob s postižením, patří nadále osoby s postižením na trhu práce k nejvíce ohroženým. Ať už z důvodu nedostatečné nabídky vhodných pracovních míst, neodpovídající kvalifikace, obav či předsudků na straně zaměstnavatelů, bariérovosti pracovního prostředí, ale i očekávání osob s postižením. Situaci osob se zdravotním postižením na trhu práce je proto nadále třeba věnovat zvýšenou pozornost. Vzhledem ke skutečnosti, že v oblasti zaměstnanosti má Královéhradecký kraj jen omezené kompetence, je plán orientován zejména na podporu zaměstnávání osob s postižením v krajských organizacích, podporu rozvoje sociálního podnikání a spolupráci s klíčovými aktéry v oblasti podpory zaměstnávání osob s postižením v regionu.

Dílčí cíl 4.9.1. Na Krajském úřadě Královéhradeckého kraje a v kraje zřizovaných organizacích preferovat přímé zaměstnávání osob se zdravotním postižením před náhradními formami plnění s důrazem na možnost zvýšení počtu osob s postižením v zaměstnaneckém poměru.³¹

Opatření k naplnění cíle: Každoročně monitorovat a vyhodnocovat způsob plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Termín: každoročně k 30. 4.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor sociálních věcí ve spolupráci s dalšími odvětvovými odbory

Opatření k naplnění cíle: Informovat příspěvkové organizace zřízené krajem o preferenci plnění povinnosti zaměstnávání osob se zdravotním postižením v zákonem stanovené míře přímým zaměstnáváním, vyzvat ke každoročnímu sdělování způsobu plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením včetně zdůvodnění v případech, kdy není povinný podíl naplněn přímým zaměstnáváním osob se zdravotním postižením.

Termín: každoročně k 28. 2.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odvětvové odbory

Opatření k naplnění cíle: Zpracovat analýzu pracovních pozic na Krajském úřadě Královéhradeckého kraje, které by byly vhodné pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, s cílem připravit a ideálně obsazovat minimálně 6 % takových pozic z celkového počtu zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu.

³¹ V případě náhradních plnění podporovat odebírání služeb či výrobků od regionálních dodavatelů.

Termín: průběžně

Odpovídá: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

Opatření k naplnění cíle: V oznámeních o vyhlášených výběrových řízení Královéhradeckým krajem (krajským úřadem) uvádět informaci, zda pracovní místo je vhodné pro osoby se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

Opatření k naplnění cíle: V krajem zřizovaných a zakládaných organizacích podporovat vytváření vhodných pracovních míst i pro osoby s mentálním postižením a s postižením více vadami.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj

Dílčí cíl č. 4.9.2. Podporovat zaměstnávání osob s postižením v Královéhradeckém kraji.

Opatření k naplnění cíle: Aktivně spolupracovat s Úřadem práce ČR – krajská pobočka v Hradci Králové při tvorbě a propagaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti ve prospěch zvýšení zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a s dalšími organizacemi v regionu realizujícími programy a aktivity na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, odbor sociálních věcí

Opatření k naplnění cíle: Spolupracovat s organizacemi v regionu realizujícími programy na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (např. umožněním praxí na pracovištích krajského úřadu nebo v krajem zřizovaných organizacích).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor kancelář ředitele

Dílčí cíl č. 4.9.3. Rozvíjet sociální podnikání v Královéhradeckém kraji.

Opatření k naplnění cíle: Podporovat rozvoj sociálního podnikání v Královéhradeckém kraji prostřednictvím konzultační podpory, síťování sociálních podniků a dalších klíčových aktérů

v kraji, vzděláváním, facilitací rozvojových záměrů zaměřených na rozvoj sociálního podnikání a popularizací tématu sociálního podnikání.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Centrum investic, rozvoje a inovací (Regionální centrum podpory sociálního podnikání³²)

Dílčí cíl č. 4.9.4. Propagovat možnosti společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek.

Opatření k naplnění cíle: Vedle podpory rozvoje sociálního podnikání v Královéhradeckém kraji propagovat možnosti společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Centrum investic, rozvoje a inovací (Regionální centrum podpory sociálního podnikání³³)

Dílčí cíl č. 4.9.5. Podporovat vytváření podmínek pro rozvoj koordinované/ucelené rehabilitace specializované na jednotlivé skupiny a věkové kategorie občanů se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cíle: Jako připomínkové místo spolupracovat při případné tvorbě legislativní úpravy pro oblast koordinované rehabilitace.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odvětvové odbory

4.10. Kultura a sport

Podpora účasti osob s postižením na kulturním životě a podpora jejich sportovních aktivit vychází z článku 30 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. V zásadě se rovněž jedná o podporu procesu enkulturace a naplnění potřeby kreativního rozvoje osob s postižením. Organizace zřízené Královéhradeckým krajem v oblasti kultury podporují návštěvnost osob s postižením poskytováním

³² Regionální centrum podpory sociálního podnikání. Info na: <http://www.cirihk.cz/regionalni-centrum-podpory-socialniho-podnikani.html>

³³ Regionální centrum podpory sociálního podnikání. Info na: <http://www.cirihk.cz/regionalni-centrum-podpory-socialniho-podnikani.html>

bezplatného či cenově zvýhodněného vstupného (zpravidla je vázáno na prokázání se průkazem ZTP či ZTP/P). V této praxi je žádoucí i nadále pokračovat. Kulturní život a sportovní aktivity občanů, včetně občanů se zdravotním postižením, podporuje Královéhradecký kraj pravidelně vyhlášenými dotačními programy na podporu kulturních a sportovních aktivit. V rámci dotačního programu Sportovní aktivity a tělovýchova patří podpora aktivit se zapojením znevýhodněných osob (sociální, zdravotní) přímo k prioritám. Je proto žádoucí informovat osoby s postižením a organizace sdružující a podporující osoby s postižením o možnostech vybraných dotačních programů. Potřeba vytváření podmínek pro zajištění dostupnosti volnočasových, zájmových a sportovních aktivit pro osoby s postižením, zejm. pro děti, je akcentována také v kapitole Vzdělávání a volný čas. Otázka bezbariérovosti staveb, dopravy a turistických atraktivit je řešena rovněž samostatnou kapitolou.

Dílčí cíl č. 4.10.1. Podporovat sportovní aktivity osob se zdravotním postižením a jejich zapojení do kulturního života.

Opatření k naplnění cíle: Informovat organizace sdružující a podporující osoby s postižením o možnostech čerpání finančních prostředků z dotačních programů Královéhradeckého kraje na podporu kulturních a sportovních aktivit, které realizují osoby se zdravotním postižením, jsou pro ně organizovány nebo se do nich mohou aktivně zapojit.

Termín: průběžně, dle termínu vyhlášených dotačních programů

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací ve spolupráci s odborem kultury a památkové péče a odborem školství

Opatření k naplnění cíle: V návaznosti na dosavadní zkušenosti se zájmem a podporou aktivit realizovaných ve prospěch osob se zdravotním postižením v rámci dotačního programu na podporu kulturních aktivit zvážit zařazení specifického hodnotícího kritéria bonifikujícího aktivity ve prospěch osob s postižením, případně v případě dotačního programu na podporu sportovních aktivit a tělovýchovy zvýšit prioritu sportovním akcím pro občany se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací ve spolupráci s odborem kultury a památkové péče a odborem školství

Dílčí cíl č. 4.10.2. Zajistit informovanost osob se zdravotním postižením a jejich blízkých o možnostech aktivního využití volného času osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji.

Opatření k naplnění cíle: Informace o možnostech aktivního využití volného času osob se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji zveřejňovat ve zpravodaji U nás v kraji a

prostřednictvím dalších komunikačních kanálů Královéhradeckého kraje (webové portály, facebookový profil).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor Kancelář hejtmana

Dílčí cíl č. 4.10.3. Zajistit informovanost veřejnosti o aktivitách osob se zdravotním postižením a aktivitách ve prospěch osob s postižením.

Opatření k naplnění cíle: Podporovat pořádání výstav a soutěží uměleckých děl osob se zdravotním postižením či výrobků žáků speciálních škol, uživatelů sociálních služeb apod. (např. formou poskytnutí prostor pro pořádání výstav ve foyer recepce sídla Královéhradeckého kraje, propagační akcí prostřednictvím krajských komunikačních kanálů).

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor Kancelář hejtmana

Opatření k naplnění cíle: Každoročně vyhlásit soutěž Cena sociálních služeb Královéhradeckého kraje s cílem odměnit nejlepší pracovníky a organizace za přínos v sociálních službách (mimořádný počin nebo dlouhodobou systematickou práci k rozvoji, kvalitě a dostupnosti sociálních služeb) v Královéhradeckém kraji.

Termín: každoročně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbor sociálních věcí, odbor kancelář hejtmana

4.11. Koordinace a monitorování plnění Krajského plánu, participace osob se zdravotním postižením a jejich organizací na správě věcí veřejných

Realizace a průběžné monitorování Krajského plánu je mezioborovým procesem, na jehož naplňování participují všechny relevantní odbory krajského úřadu. Na základě zkušeností s koordinací a monitorováním doposud realizovaných Krajských plánů je vhodné a účelné, aby všechny relevantní odbory každoročně zpracovaly zprávu o plnění opatření Krajského plánu spadajících do jejich působnosti za uplynulý kalendářní rok. Zprávu pak následně projedná Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením a následně Rada Královéhradeckého kraje. V případě potřeby navrhnou aktualizaci Krajského plánu v podobě změn či doplnění dílčích cílů a opatření.

Participace osob se zdravotním postižením na tvorbě koncepcí a naplňování cílů a opatření souvisejících s podporou rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením je zajištěna prostřednictvím činnosti Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením. Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením funguje jako poradní a iniciativní orgán Rady Královéhradeckého kraje od roku 2004, kdy Rada Královéhradeckého kraje usnesením č. RK/21/857/2004 ze dne 30. června 2004 Komisi Rady Královéhradeckého kraje pro zdravotně postižené zřídila a jmenovala prvního předsedu a členy této komise.

Dílčí cíl č. 4.11.1. Zajistit fungování Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením jako koordinačního, iniciativního a poradního orgánu Rady Královéhradeckého kraje pro tvorbu a realizaci dlouhodobých koncepcí pro podporu rovných příležitostí pro občany se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cíle: Zajistit činnost Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj

Dílčí cíl č. 4.11.2. Zabezpečit naplňování Plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2020, koordinovat tento proces s relevantními odbory krajského úřadu a Radou Královéhradeckého kraje a zajistit jeho pravidelný monitoring.

Opatření k naplnění cíle: Zabezpečit koordinaci činností všech subjektů podílejících se na realizaci Krajského plánu prostřednictvím Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením

Opatření k naplnění cíle: Všechny relevantní odbory krajského úřadu předloží zprávu o plnění opatření Krajského plánu spadajících do jejich působnosti za uplynulý kalendářní rok.

Termín: každoročně k 31. 3.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, odbory Krajského úřadu Královéhradeckého kraje participující na plnění plánu

Opatření k naplnění cíle: Zhodnocení plnění Krajského plánu Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením a Radou Královéhradeckého kraje s případnými návrhy na jeho aktualizaci.

Termín: každoročně k 30. 4.

Odpovědnost: Královéhradecký kraj, Komise Rady Královéhradeckého kraje pro občany se zdravotním postižením, Rada Královéhradeckého kraje

Opatření k naplnění cíle: Zajistit potřebné finanční prostředky na plnění cílů a opatření Plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje pro období 2018–2021.

Termín: průběžně

Odpovědnost: Královéhradecký kraj

5. Používané zkratky

OZP	-	osoby se zdravotním postižením
VPM	-	volné pracovní místo
ÚP ČR	-	Úřad práce České republiky
PvN	-	podpora v nezaměstnanosti
APZ	-	aktivní politika zaměstnanosti

6. Seznam zdrojů

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Královéhradeckého kraje 2016-2020, schválený Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 21. 3. 2016, usnesení č. ZK/27/1908/2016. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/skolstvi/vyrocní-zpravy/DZ-KHK-final-29-2-2016.pdf>

Koncepce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016–2020, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 12. 9. 2016, usnesení č. ZK/31/2186/2016. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/schvalene-koncepce/KONCEPCE-PECE-O-DZ-RKZK- 2 .pdf>

Koncepce zdravotnictví Královéhradeckého kraje 2016–2020, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 7. 12. 2015, usnesení č. ZK/25/1722/2015. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/schvalene-koncepce/Koncepce zdravotnictvi khk 2016 2020.pdf>

Měsíční statistická zpráva červenec 2017 [online]. Hradec Králové: Krajská pobočka Úřadu práce ČR v Královéhradeckém kraji, poslední aktualizace 25. 8. 2017 [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zprava_kraj_2017.pdf

Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, schválený vládou České republiky usnesením č. 385 z dne 25. května 2015. V roce 2016 byl Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015-2020 upravený dle usnesení vlády České republiky č. 594 ze dne 27. června 2016. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Narodni-plan-OZP-2015-2020-revize-2016.pdf>

Plán dopravní obslužnosti Královéhradeckého kraje, schválený Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 12. 9. 2016, usnesení č. ZK/31/2167/2016. Dostupný z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/doprava/obslužnost/plan/dopravní_plan.pdf

Podnět k řešení situace osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin, schválený usnesením vlády České republiky č. 111 ze dne 8. února 2016 [online]. Praha: Vládní výbor pro zdravotně postižené občany, 2016. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Podnet-k-reseni-situace-PAS.pdf>

Reforma opatrovnictví – Statistická data [online]. Brno: Liga lidských práv [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <http://www.reformaopatrovnictvi.cz/svepravnost/omezeni-svepravnosti/statisticka-data/>

Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb – Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011–2017 po revizi č. 16 schválené Zastupitelstvem kraje dne 19. 6. 2017, usnesení č. ZK/6/319/2017. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategie-dokumenty/soc-sluzby/P1-Revize_16-PlanSocialnichSluzebKralovehradecky-2011-17.pdf

Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 4. 12. 2017, usnesení č. ZK/9/666/2017. Dostupné z:

http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategicke-dokumenty/soc-sluzby/Strategie_fin_jazyk.pdf

Strategie rozvoje dostupnosti a kvality sociálních služeb Královéhradeckého kraje poskytovaných v komunitě pro osoby s postižením a duševním onemocněním 2015–2023, schválená Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 1. 2. 2016, usnesení č. ZK/26/1813/2016. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/socialni-oblast/rozvoj-soc-sluzeb/Strategie_VS_FINAL_2.pdf

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, č. 10/2010 Sb. m. s.

Veřejné opatrovnictví – Odkazy na tabulky s počtem opatrovanců v jednotlivých obcích dle krajů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017. Poslední změna 23.5.2017 [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejne-opatrovnictvi.aspx>

Výběrové šetření zdravotně postižených osob – 2013 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 5.9.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuvwsb>

Vybrané údaje o sociálním zabezpečení - 2014 - Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2014>

Vybrané údaje o sociálním zabezpečení - 2015 - Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2015>

Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2016 - Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>

Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2016 - Příjemci invalidních důchodů podle druhu důchodu a krajů k 31. 12. 2016 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 19.11.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>

Vyhláška č. 64/2008 S., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti), v platném znění

Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, v platném znění

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, v platném znění

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2016 a strategie APZ pro rok 2017 [online]. Hradec Králové: Krajská pobočka Úřadu práce ČR v Královéhradeckém kraji, poslední aktualizace 12.1.2018 [cit. 31.1.2018]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnanost_v_cislech/zpravy/hkkraj2016.pdf

7. Seznam tabulek

Tabulka 1 Věková struktura zdravotně postižených osob a celkové populace ČR a v Královéhradeckém kraji podle pohlaví	5
Tabulka 2 Zastoupení typu zdravotního postižení v % v populaci ČR a orientační přepočít pro Královéhradecký kraj	6
Tabulka 3 Příspěvek na péči – průměrný měsíční počet vyplacených dávek	7
Tabulka 4 Příspěvek na péči podle pohlaví, stupně závislosti a krajů v roce 2016	8
Tabulka 5 Vývoj počtu dávek pro osoby se zdravotním postižením v Královéhradeckém kraji v letech 2013–2016 – příspěvek na mobilitu	9
Tabulka 6 Počet platných průkazů osob se zdravotním postižením (dále jen OZP) V Královéhradeckém kraji za měsíc prosinec v letech 2015–2017	9
Tabulka 7 Příjemci invalidních důchodů podle druhu důchodu a krajů k 31. 12. 2016	10
Tabulka 8 Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v letech 2016–2017	12